

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE ZA DRŽAVNU POMOĆ
VIJEĆE ZA DRŽAVNU POTPORU

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ ЗА ДРЖАВНУ ПОМОЋ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
STATE AID COUNCIL

**G O D I Š N J I   I Z V J E Š T A J
O DRŽAVNOJ POMOĆI U BIH
U 2019. GODINI**

JUNI 2019.

Sadržaj	strana
1 UVOD.....	3
2 METODOLOGIJA ZA IZRADU IZVJEŠTAJA O DODIJELJENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI.....	4
2.1. Pravni osnov.....	4
2.2. Definicije i objašnjenja osnovnih pojmova.....	5
2.3. Prikupljanje podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći.....	7
2.4. Prikaz podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći.....	8
3 DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U BIH U 2019. GODINI.....	9
3.1. Državna pomoć u BiH u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje.....	9
3.2. Ukupno dodijeljena državna pomoć u BiH po obliku/kategorijama.....	12
3.3. Ukupno dodijeljena državna pomoć (bez poljoprivrede) u BiH po vrsti/instrumentima dodjele.....	16
3.4. Struktura horizontalne državne pomoći u BiH u 2019. godini.....	18
3.5. Struktura vertikalne državne pomoći u BiH u 2019. godini.....	20
4 ZAKLJUČAK.....	21

1. UVOD

U procesu pridruživanja Evropskoj uniji (u daljem tekstu: EU) uspostavljanje sistema kontrole državne pomoći jedan je od osnovnih preduslova za ispunjavanje kriterija o članstvu, ali i jak instrument za jačanje konkurentnosti ekonomije u dатој земљи. Stoga je pitanje reforme državne pomoći bitno iz najmanje dva razloga: Prvo, politika državne pomoći jedina je oblast u kojoj kao uslov za prijem u EU nije dovoljna samo transpozicija *aquis communautaire* vezanih za konkurentnost u nacionalnu legislativu, već i uspostavljanje efektivnih agencija odgovornih za upravljanje državnom pomoći u pretpričupnoj fazi, Drugo, reforma državne pomoći podrazumijeva preusmjeravanje ograničenih javnih finansijskih resursa u ekonomski samoodržive projekte, s potencijalom da podstaknu razvoj i zapošljavanje, te postepeno smanjivanje subvencija sektorima i kompanijama koje ostvaruju ekonomski gubitak.

Opredjelivši se za članstvo u EU i potpisavši Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (u daljem tekstu: SSP) sa EU-om i njеним državama članicama, Bosna i Hercegovina je preuzeila obavezu da svoj sistem subvencija i drugih oblika državne intervencije u privredi uskladi s pravnim naslijeđem EU-a o državnoj pomoći. SSP predstavlja glavnu međunarodnu obavezu koja od Bosne i Hercegovine zahtijeva uvođenje internog sistema kontrole državne pomoći. U njemu je sadržana generalna zabrana svake državne pomoći kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurenčije na tržištu davanjem prednosti određenim preduzećima. Bosna i Hercegovina je potpisala SSP 16.6.2008. godine, koji je stupio na snagu 1.6.2015. godine.

U proteklom periodu Bosna i Hercegovina je s ciljem ispunjavanja svojih obaveza iz člana 71. SSP-a, donijela Zakon o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 10/12) (u daljem tekstu: Zakon) i osnovala samostalni državni organ nadležan za primjenu i sprovođenje odredbi ovog zakona u skladu sa pravilima EU-a o državnoj pomoći – Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće).

U sastavu Vijeća je Sekretarijat Vijeća za državnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sekretarijat) koji je organizovan kao posebna organizaciona jedinica, koji obavlja organizacione, tehničke i upravne poslove i zadatke za potrebe Vijeća.

Obaveza izrade prikaza državne pomoći odnosno redovnih godišnjih izvještaja o državnoj pomoći slijedeći metodologiju i prikaz koji je sadržan u pregledu državne pomoći u EU proizilazi iz odredbe člana 71. stav (5) SSP-a. Takođe, prema odredbama člana 10. stav (4) i 19. stav (1) Zakona, Vijeće je u obavezi da izradi i usvoji Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini i dostavi ga Vijeću ministara Bosne i Hercegovine do 30. juna tekuće godine. Navedeni izvještaj, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je nakon usvajanja obavezan dostaviti međunarodnim institucijama, u skladu sa zaključenim sporazumima o recipročnom izvještavanju.

Pored zadataka koji se odnose na izradu godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći, Zakonom su Vijeću povjereni zadaci koji se odnose na odobravanje programa/shema državne pomoći i pojedinačne državne pomoći, odlučivanje o povratu nezakonito dodijeljene državne pomoći, uspostavljanje i upravljanje popisom programa/shema državne pomoći započetim prije osnivanja Vijeća, pokretanje istraga i naknadna procjena dodijeljene državne pomoći, ako postoji dovoljno indikacija da se ista nezakonito koristi, kao i ostale aktivnosti koje se odnose na dodjelu i kontrolu dodjele državne pomoći, te na saradnju sa organima za sprovođenje Zakona i davaocima državne pomoći.

Aktivnosti Vijeća u 2019. godini prvenstveno su bile usmjerenе na izvršavanje nadležnosti koje su utvrđene Zakonom. Vijeće je u 2019. godini održalo 13 sjedница, te je doneseno jedno rješenje u skladu sa Zakonom o sistemu državne pomoći u BiH. Ovim rješenjem se odobrava državna pomoć korisniku u skladu sa Zakonom o sistemu državne pomoći u BiH.

Kako bi se u narednom periodu odlučivanje Vijeća o dozvoljenosti dodijeljene državne pomoći u postupku naknadog (*ex post*) odobrenja svelo na najmanju moguću mjeru, neophodno je jačanje svijesti davalaca i promovisanje obaveze blagovremenog podnošenja prijave državne pomoći u postupku prethodog (*ex ante*) odobrenja.

Ovaj Izvještaj je izrađen na osnovu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći u Brčko Distriktu BiH u 2019. godini, koje su dostavile vlade Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta BiH, a na osnovu podataka dobijenih od davalaca državne pomoći. Konstatujemo da je Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini u 2019. godini sačinjen bez podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći na nivou Vijeća ministara Bosne i Hercegovine jer nam Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, kao organ nadležan za provođenje Zakona o sistemu državne pomoći BiH još uvijek nije dostavilo Informaciju o dodijeljenoj državnoj pomoći na nivou Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u 2019. godini, iako smo ovom Ministarstvu podnijeli Zahtjev za dostavljanje podataka za izradu Godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu, akt broj: 02-26-2-65-4/20 od 18.05.2020. godine, i Urgenciju za dostavljanje istih, akt broj: 02-26-2-65-8/20 od 23.6.2020. godine.

2. METODOLOGIJA ZA IZRADU IZVJEŠTAJA O DODIJELJENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI

2.1. Pravni osnov

Zakonom je uređen sistem kontrole državne pomoći u Bosni i Hercegovini u svrhu provođenja njenih međunarodno preuzetih obaveza koje proizilaze iz SSP-a. Polazeći od pravnog nasljeđa EU-a o državnoj pomoći, Zakonom je definisan pojam odnosno obilježja koja, određena javna sredstva koja se dodjeljuju privrednim subjektima, trebaju imati kako bi se smatrала državnom pomoći, uslovi za odobrenje državne pomoći, nadležnost i djelokrug Vijeća u odnosu na državnu pomoć, postupak odobravanja, kontrole dodjele, korištenja i povrata državne pomoći, te obaveze Vijeća vezane uz izradu popisa državne pomoći i godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći.

Pored Zakona, državna pomoć u Bosni i Hercegovini regulisana je i sljedećim podzakonskim aktima:

- ⇒ Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18),
- ⇒ Uredbom o namjeni, kriterijumima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 105/13),
- ⇒ Uredbom o uslovima i postupku za dodjelu pomoći male vrijednosti – de minimis pomoć ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18),
- ⇒ Uredbom o uslovima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga privrednim subjektima kojima je povjerenovo obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18),
- ⇒ Odlukom o postupcima i obrascima za podnošenje obaveštenja o državnoj pomoći i praćenje državne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13),
- ⇒ Uredbom o načinu i postupku prijavljivanja državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 105/13),
- ⇒ Uredbom o načinu i procedurama prijavljivanja državne pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/13),
- ⇒ Uredbom o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 41/15),
- ⇒ Uredbom o metodologiji izrade Godišnjeg izvještaja i popisa dodijeljene državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 54/14)

2.2. Definicije i objašnjenja osnovnih pojmljiva

Državna pomoć, u smislu Zakona je svaki stvarni ili potencijalni javni rashod ili umanjeno ostvarenje javnog prihoda, postojećeg, planiranog ili potencijalnog, koju može dodijeliti ili planirati direktno ili indirektno davalac državne pomoći, u bilo kom obliku, čime se narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurenčije na tržištu stavljajući u povoljniji položaj određene privredne subjekte, proizvodnju ili trgovinu određenih proizvoda ili pružanje određenih usluga, ukoliko to utiče na ispunjavanje međunarodnih obaveza BiH iz ove oblasti.

Navedeno određenje državne pomoći se zasniva na odredbama člana 107. Ugovora o funkcionisanju EU (dalje: UFEU), a u skladu sa članom 71. SSP-a prema kome je sa pravilnom primjenom ovog sporazuma nespojiva svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurenčije na tržištu davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima u mjeri u kojoj to može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine. Takođe, SSP navodi da će se svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivati na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene pravila konkurenčije koja važe u Zajednici, posebno člana 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljem tekstu: Ugovor o EZ) (sada čl. 101., 102., 106. i 107. UFEU) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

Davaoci državne pomoći, u smislu Zakona su: Bosna i Hercegovina, Federacija BiH, Republika Srpska, Brčko Distrikt BiH, kantonalne, gradske, opštinske uprave putem ovlaštenih pravnih lica, te svako pravno lice koje dodjeljuje ili upravlja državnom pomoći.

Korisnici državne pomoći, u smislu Zakona, su privredni subjekti koji obavljaju privrednu djelatnost učestvujući na tržištu putem proizvodnje ili trgovine robe i/ili usluga.

Program državne pomoći (shema), u smislu Zakona, podrazumijeva akt na osnovu kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne pomoći dodjeljuju pojedinačne državne pomoći i akt na osnovu kojeg se državna pomoć, koja unaprijed nije vezana za poseban projekat, dodjeljuje jednom ili više korisnika državne pomoći.

Pojedinačna državna pomoć (ad hoc), u smislu Zakona, podrazumijeva svaku državnu pomoć dodijeljenu bilo kojem korisniku izvan utvrđenih programa državne pomoći.

Polazeći od odredbi Zakona koje uređuju pojam državne pomoći, kako bi se utvrdilo ima li neka državna intervencija karakter državne pomoći, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni uslovi koji se odnose na izvore sredstava, davanje prednosti na tržištu i s time povezanom selektivnosti i može li se time stvarno ili potencijalno uticati na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU, odnosno potrebno je u svakom konkretnom slučaju utvrditi radili se o:

1. Prenosu državnih sredstava – državnom pomoći smatra se ona mjera koja uključuje transfer državnih sredstava, a koja potiču od državnih, entitetskih i lokalnih vlasti, fondova i pravnih lica ovlašćenih od strane države da dodjeljuju i upravljaju državnom pomoći. Transferi državnih sredstava mogu se javiti u više oblika. Pored direktnih transfera državnih sredstava u obliku subvencija ili grantova, državnom pomoći se smatraju i državne garancije, umanjenja ili izuzeća od primjene finansijskih obaveza, poreske olakšice, otpisivanje dugovanja ili preuzimanje dugovanja, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog postupka

javnih nabavki i druge vrste dodjele državne pomoći, zbog toga što se njima umanjuje javni prihod države.

2. Ekonomска prednost – državna pomoć bi trebalo da stvori ekonomsku korist koju privredni subjekt u normalnim tržišnim uslovima ne bi mogao stići. Manje vidljivi primjeri transakcija koji zadovoljavaju ovaj uslov da osiguravaju ekonomsku prednost mogu biti sljedeći slučajevi: privredni subjekat kupuje ili zakupljuje zemlju u državnom vlasništvu po cijeni manjoj od tržišne; privredni subjekat prodaje zemlju državi po cijeni višoj od tržišne; privredni subjekat uživa privilegovan pristup infrastrukturi bez plaćanja nadoknade; privredni subjekat dobija kapital od države pod uslovima koji su povoljniji od uslova koji bi se dobili od privatnog investitora.

3. Selektivnost – da bi ovaj kriterij bio ispunjen potrebno je utvrditi da li se dodjelom državne pomoći stavlja u povoljniji položaj određeni privredni subjekat ili proizvodnja određenih proizvoda. Državna pomoć, po svojoj prirodi, mora biti selektivna i time uticati na ravnotežu između određenih privrednih subjekata i njihovih konkurenata. Selektivnost je upravo ono što razdvaja državnu pomoć od takozvanih opštih mjera. Opšte mjere su one koje se bez razlike primjenjuju na sve privredne subjekte u okviru jedne grane u državi članici. Opšte mjere ne uključuju državnu pomoć.

4. Uticaj na konkureniju i trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU – Zakon na osnovu SSP-a propisuje zabranu dodjele državne pomoći kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurenije na tržištu davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima u mjeri u kojoj to može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine, odnosno na ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti. Dakle, da bi neka mjera bila smatrana nedozvoljenom državnom pomoći mora imati i uticaj na konkureniju i trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU. U skladu sa prethodno navedenim, Vijeće treba provjeriti da li djelatnost koju obavlja korisnik državne pomoći narušava ili prijeti narušavanju konkurenije, odnosno da li utiče na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU. Dovoljno bi bilo dokazati da je korisnik državne pomoći uključen u privrednu aktivnost i da poslove obavlja na tržištu na kojem postoji trgovina između Bosne i Hercegovine i EU. Pravni oblik i forma korisnika državne pomoći nije relevantan u ovom kontekstu budući da i neprofitne organizacije mogu biti angažovane u privrednoj aktivnosti.

U skladu sa prethodno navedenim, državnom pomoći se može smatrati svaka pomoć koja se zasniva na programu državne pomoći ili se dodjeljuje pojedinačnom korisniku koji se može smatrati privrednim subjektom u smislu Zakona i pravnog naslijeđa EU, ukoliko su kumulativno ispunjeni naprijed navedeni kriteriji.

2.3. Prikupljanje podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći

Polazne osnove za izradu Godišnjeg izvještaja u 2019. godini su godišnji izvještaji i podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini dostavljeni od organa za sprovođenje Zakona: Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske i Vlade Brčko Distrikta BiH.

Državna pomoć koju su dodijelila ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva entiteta prikazana je samo u ukupno dodijeljenom iznosu, s obzirom da je podzakonskim aktima o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u entitetima propisano da

ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede dostavljaju samo podatke o ukupno dodijeljenim iznosima državne pomoći za poljoprivredu, a takođe napominjemo da je prema članu 4. stav (2) tačka a) Zakona propisano da se Zakon ne primjenjuje na poljoprivredu i ribarstvo.

Izvještaj se zasniva na podacima koje su organi za sprovođenje Zakona prikupili od davalaca državne pomoći i sastavljen je u skladu sa važećim zakonodavstvom, koje sumira klasifikacije i propise izvještavanja u EU.

2.4. Prikaz podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći

Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini u 2019. godini izrađen je na osnovu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći u Brčko Distriktu BiH u 2019. godini, a koji su sačinjeni prema odgovarajućim uredbama o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj i Federaciji BiH i koje su razmatrale i usvojile vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Ovako dostavljeni pojedinačni izvještaji entiteta, Brčko Distrikta BiH konsolidovani su u ovaj jedinstveni izvještaj. Dakle, Godišnji izvještaj u 2019. godini predstavlja analitički i konsolidovani pregled dodijeljene državne pomoći izrađen na osnovu podataka dobijenih od strane organa za sprovođenje Zakona: vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH, koji su navedene podatke prikupili prema obrascima i uputstvima sadržanim u uredbama o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj i Federaciji BiH.

Uredba o metodologiji izrade Godišnjeg izvještaja i popisa dodijeljene državne pomoći u Republici Srpskoj propisuje u članu 5. da se državna pomoć za potrebe realizacije ove Uredbe prema namjeni dijeli na: 1) državnu pomoć za promovisanje regionalnog razvoja, 2) horizontalnu državnu pomoć namijenjenu: a) malim i srednjim privrednim subjektima, b) za sanaciju ili restrukturisanje privrednih subjekata, c) za zaštitu životne sredine, d) za usavršavanje, e) za zapošljavanje radnika koji se teže zapošljavaju ili radnika sa invaliditetom, f) za istraživanje, razvoj i inovacije i g) za oblast kulture, 3) državnu pomoć namijenjenu sektoru: a) proizvodnje čelika, b) vađenja uglja i c) saobraćaja, 4) državnu pomoć u obliku specifičnih instrumenata državne pomoći: a) pojedinačna garancija i programi garancija Republike, b) prodaja nepokretne imovine u javnoj svojini i c) osiguranje izvoznih kredita. Dok se prema odredbi člana 6. Uredbe o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine, za potrebe izrade Godišnjeg izvještaja, državna pomoć razvrstava, zavisno od cilja i iznosa dodijeljene državne pomoći, prema sljedećim oblicima pomoći: 1) državna pomoć za promoviranje regionalnog razvoja, 2) horizontalna državna pomoć: a) državna pomoć malim i srednjim privrednim subjektima, b) državna pomoć za sanaciju ili restrukturisanje privrednih subjekata u teškoćama, c) državna pomoć za zapošljavanje zaposlenika koji se teže zapošljavaju ili sa invaliditetom, d) državna pomoć za zaštitu životne sredine, e) državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije, f) državna pomoć za usavršavanje, g) državna pomoć u obliku rizičnog kapitala, h) državna pomoć u oblasti kulture, 3) vertikalna državna pomoć – pomoć posebnim sektorima:

a) državna pomoć u sektoru proizvodnje čelika, b) državna pomoć privrednim subjektima u sektoru vađenja uglja i c) državna pomoć u sektoru saobraćaja, 4) državna pomoć male vrijednosti (*de minimis* državna pomoć).

Zbog navedene neusaglašenosti entitetskih uredbi o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u pogledu oblika (kategorija) na koje se državna pomoć razvrstava, za potrebe Godišnjeg izvještaja u 2019. godini objedinjeni su, odnosno prikazani podaci za sve oblike navedene u dostavljenim izvještajima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

U skladu sa prethodno navedenim, državna pomoć je za potrebe Godišnjeg izvještaja u 2019. godini razvrstana prema sljedećim oblicima:

a) Državna pomoć za promovisanje regionalnog razvoja;

b) Državna pomoć dostupna cijeloj privredi - **horizontalna državna pomoć**:

- 1) za male i srednje privredne subjekte,
- 2) za sanaciju i za restrukturiranje privrednog subjekta u teškoćama,
- 3) za zapošljavanje radnika koji se teže zapošljavaju ili sa invaliditetom,
- 4) za zaštitu životne sredine,
- 5) za istraživanje, razvoj i inovacije,
- 6) za usavršavanje,
- 7) u oblasti kulture.

c) Državna pomoć namijenjena određenim sektorima - **vertikalna državna pomoć**:

- 1) u sektoru proizvodnje čelika,
- 2) u sektoru vađenja uglja,
- 3) u sektoru saobraćaja.

d) Državna pomoć male vrijednosti.

Državna pomoć koju su dodijelila entitetska ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nije posebno analizirana, već je prikazana samo u ukupno dodijeljenom iznosu, s obzirom na to da se odredbe Zakona ne primjenjuju za poljoprivredu i ribarstvo (član 4. stav (2) tačka a)).

Predmet analize su državna pomoć za promovisanje regionalnog razvoja, horizontalna, vertikalna, državna pomoć male vrijednosti i državna pomoć za obavljanje usluga od opštег ekonomskog interesa u 2019. godini.

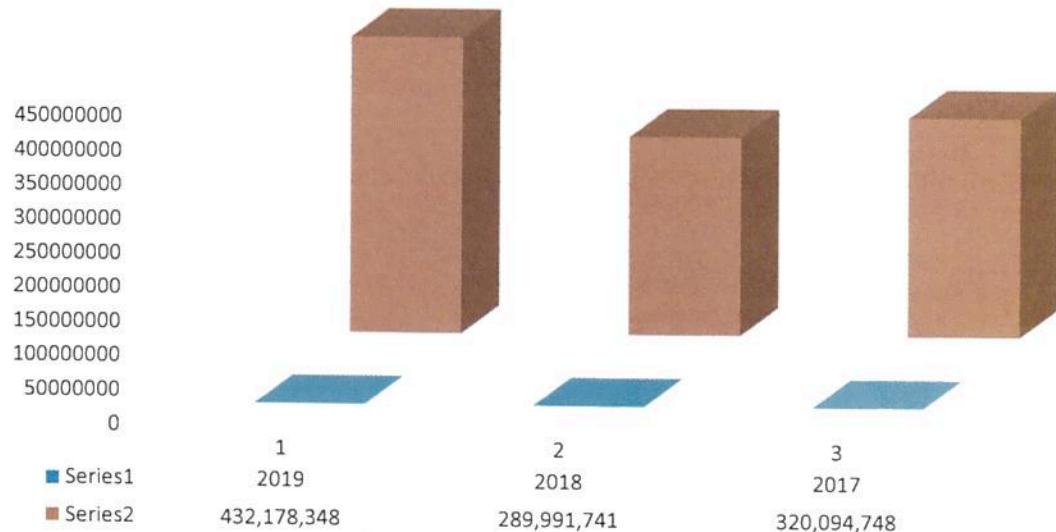
3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U BiH U 2019. GODINI

3.1. Državna pomoć u BiH u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje

Ukupno evidentirana državna pomoć u Bosni i Hercegovini u 2019. godini iznosi **432.178.348 KM** ili **220.969.280,56 €**, što je povećanje za **142.186.607 KM**, odnosno **32,9%** u odnosu na 2018.

godinu, kada je dodijeljena državna pomoć iznosila **289.991.741 KM ili 148.270.422,78 €**, dok je u odnosu na 2017. godinu kada je dodijeljena državna pomoć iznosila **320.094.748 KM ili 163.661.845,86 €** povećana za **112.083.600 KM**, odnosno **25,9%**.

Grafikon 3.1. Pregled ukupno dodijeljene državne pomoći u BiH u periodu od 2017. - 2019. godine

U Tabeli 3.1. prikazani su osnovni makroekonomski pokazatelji koji nam pružaju pregled i upoređivanje tih pokazatelja, od ukupnog iznosa državne pomoći, učešća državne pomoći u odnosu na bruto domaći proizvod BiH (u daljem tekstu: BDP), te iznosa državne pomoći po stanovniku u BiH u periodu od 2017. - 2019. godine.

Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini u 2019. godini

Tabela 3.1. Državna pomoć u odnosu na BDP i po stanovniku u BiH u periodu od 2017. – 2019. godine

Rbr.	POKAZATELJI	Jed. mjere	2017.	2018.	2019.
1	UKUPNA DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ	KM	320.094.748	289.991.741	432.178.348
2	UKUPNA DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ	EUR	163.661.845,86	148.270.422,78	220.969.280,56
3	BDP	KM	32.298.765.000 ¹	32.778.404.000 ²	32.778.404.000 ³
4	BDP	EUR	16.514.096.317	16.759.331.844	16.759.331.844
5	DRŽAVNA POMOĆ U BDP	U %	0,99	0,88	1,31
6	DRŽAVNA POMOĆ PO STANOVNIKU	KM	90,65	82,12	122,38 ⁴
7	DRŽAVNA POMOĆ PO STANOVNIKU	EUR	46,34	41,98	62,57

Na osnovu naprijed navedenog, u Tabeli 3.1. prikazan je udio ukupne državne pomoći u BDP-u koji u 2019. godini iznosi **1,31%**, u 2018. godini iznosio je **0,88%**, a u 2017. godini iznosio je **0,99%**.

Istovremeno državna pomoć po stanovniku u 2019. godini iznosi **122,38 KM** što predstavlja povećanje za **49,02%**, odnosno **40,26 KM** u odnosu na 2018. godinu kada je državna pomoć po stanovniku iznosila **82,12 KM** što predstavlja povećanje za **35%**, odnosno za **31,73 KM** u odnosu na 2017. godinu, koja je iznosila **90,65 KM**, po glavi stanovnika.

Također je važno napomenuti kako se državna pomoć za poljoprivredu i ribarstvo u BiH, kao i u EU, metodološki prikazuje odvojeno od ostalih državnih pomoći zbog posebnih pravila koja vrijede za dodjelu te državne pomoći, odnosno njihove specifične djelatnosti, s obzirom na to da se odredbe Zakona ne primjenjuju za poljoprivredu i ribarstvo (član 4. stav (2) tačka a)).

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH, „Saopštenje“, „Bruto domaći proizvod 2007-2017.“ Sarajevo, 2018., dostupno na adresi http://www.bhas.ba/saopstenja/2018/NAC_04_2007_Y10_0_BS.pdf

² Izvor: Agencija za statistiku BiH, „Saopštenje“, Bruto domaći proizvod – proizvodni pristup – tromjesečni podaci“, Sarajevo 1.4.2019. godine, broj 1, dostupno na adresi <http://bhas.gov.ba/>

³ Izvor: Agencija za statistiku BiH, „Saopštenje“, Bruto domaći proizvod – proizvodni pristup – tromjesečni podaci“, Sarajevo 1.4.2019. godine, broj 1, dostupno na adresi <http://bhas.gov.ba/>

⁴ Izvor: Agencija za statistiku BiH, „POPIS STANOVNIŠTVA, KUĆANSTAVA I STANOVA U BOSNI I HERCEGOVINI, 2013. REZULTATI POPISA“, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, lipanj 2016. godine, dostupno na adresi http://www.popis.gov.ba/popis2013/doc/RezultatiPopisa_HR.pdf

Tabela 3.2. Državna pomoć u odnosu na BDP i po stanovniku u BiH u periodu od 2017. - 2019. godine (bez poljoprivrede i ribarstva)

Rbr.	POKAZATELJI	Jed. mjere	2017.	2018.	2019.
1	UKUPNA DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ	KM	164.790.042	122.218.601	264.982.145
2	UKUPNA DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ	EUR	84.255.810,58	62.489.378,42	135.483.219
3	BDP	KM	32.298.765.000	32.778.404.000	32.778.404.000
4	BDP	EUR	16.514.096.317	16.759.331.844	16.759.331.844
5	DRŽAVNA POMOĆ U BDP	U %	0,51	0,37	0,80
6	DRŽAVNA POMOĆ PO STANOVNIKU	KM	46,66	34,60	75,04
7	DRŽAVNA POMOĆ PO STANOVNIKU	EUR	23,85	17,69	38,36

Stoga se u odnosu na naprijed navedeno, u ovom Godišnjem izvještaju u Tabeli 3.2. prikazuje dodijeljena državna pomoć bez pomoći za poljoprivredu i ribarstvo, a ta državna pomoć u 2019. godini dodijeljena je u iznosu od **264.982.145 KM** ili **135.483.219 €**, što predstavlja povećanje za **11,68%**, odnosno **142.763.544 KM** u odnosu na 2018. godinu, te povećanje u odnosu na 2017. godinu za **60,79%**, odnosno za **100.192.103 KM**.

Udio dodijeljene državne pomoći, bez pomoći sektoru poljoprivrede i ribarstva, u BDP-u u 2019. godini iznosio je **0,80%**, u 2018. iznosio je **0,37%**, dok je u 2017. godini iznosio **0,51%**.

3.2. Ukupno dodijeljena državna pomoć u BiH po obliku/kategorijama

Uredbama o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji BiH i Republici Srpskoj je propisano da su oblici državne pomoći: državna pomoć za promoviranje regionalnog razvoja, horizontalna državna pomoć, vertikalna (sektorska) državna pomoć, državna pomoć male vrijednosti (*de minimis* državna pomoć) i državna pomoć u obliku specifičnih instrumenata državne pomoći.

Oblici državne pomoći određuju se prema primarnim ciljevima dodjeljivanja:

1. Državna pomoć za promoviranje regionalnog razvoja može se dodijeliti kao: pomoć kod početnog ulaganja ili troškova bruto plaća i naknada za radna mesta koja se otvore kao direktni rezultat projekta početnog ulaganja, operativna pomoć ili pomoć novoosnovanim malim privrednim subjektima.
2. Horizontalna državna pomoć – za male i srednje privredne subjekte, za sanaciju i restrukturiranje privrednih subjekata u teškoćama, za zapošljavanje, za zaštitu životne sredine, za istraživanje, razvoj i inovacije, za usavršavanje, državna pomoć u obliku rizičnog kapitala i državna pomoć u oblasti kulture.
3. Vertikalna državna pomoć (dostupna određenim sektorima) dodjeljuje se u: sektoru proizvodnje čelika, sektoru vađenja uglja, sektoru saobraćaja (cestovni, željeznički i zračni).
4. *De minimis* državna pomoć definisana je članom 2. tačka c) Zakona i predstavlja pomoć koja se dodjeljuje jednom privrednom subjektu za bilo koju svrhu koja se dodjeljuje jednom ili više puta i koja ne prelazi iznos od 200.000 eura u toku bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. *De minimis* državna pomoć se može dodjeljivati za bilo koju namjenu, osim za: vađenje uglja, nabavku drumske teretne vozila i privrednim subjektima koji obaljuju usluge prevoza tereta, podsticanje izvoza, tj. aktivnosti koje se odnose na izvoz, davanje prednosti domaćim proizvodima u odnosu na uvozne proizvode, kao i privrednim subjektima u teškoćama.

Državna pomoć koju su dodijelila entitetska ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nije posebno analizirana, već je prikazana samo u ukupno dodijeljenom iznosu, s obzirom na to da se odredbe Zakona ne primjenjuju za poljoprivredu i ribarstvo (član 4. stav (2) tačka a)).

Državna pomoć dodijeljena za obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa prikazana je u ukupno dodijeljenom iznosu i nije predmet posebne analize.

Državna pomoć za obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa, predstavlja, u skladu sa članom 6. stav (1) tačka c) Zakona, dozvoljenu državnu pomoć, koja se dodjeljuje pravnim i fizičkim licima kojima je u skladu sa posebnim pravilima povjerenovo obavljanje iste ili dodijeljeno isključivo pravo obavljanja određenih djelatnosti ako bi u slučaju nepostojanja takve pomoći ova lica bila onemogućena u obavljanju posebnih zadataka koji su im povjereni i pod uslovom da je državna pomoć samo naknada za obavljanje i provođenje tih zadataka i pod uslovom da se time u većoj mjeri ne narušava tržišna konkurenca i ispunjavanje preuzetih međunarodnih obaveza.

Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini u 2019. godini

Obavljenu analizu godišnjih izvještaja entiteta, Brčko Distrikta BiH koji su izrađeni na osnovu dostavljenih obrazaca popunjениh od strane davalaca državne pomoći u BiH, razvrstani po obliku, možemo prikazati u sljedećoj tabeli:

Tabela 3.3. Pregled dodijeljene državne pomoći po obliku/kategorijama u BiH u 2019. godini

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	2019. - KM				
		FBiH ⁵	RS ⁶	BD ⁷	VM BiH ⁸	Ukupno BiH
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REGIONALNOG RAZVOJA	330.000	0	0		330.000
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	36.343.136	8.677.029	14.522.300		59.542.465
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ	0	0	3.251		3.251,00
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI	13.853.559	4.134.724	0		17.988.283
5	USLUGE OD OPĆEG EKONOMSKOG INTERESA	190.465.000	7.133.381	0		197.598.351
6	DRŽAVNA POMOC U OBLASTI POLJOPRIVREDE I RIBARSTVA	82.327.497	74.388.471	10.479.965		167.195.933
U K U P N O		323.319.192	94.333.605	25.005.516		442.658.313

Državna pomoć za **promoviranje regionalnog razvoja** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,07%** i iznosi **330.000 KM ili 168.726.321 €**.

Horizontalna državna pomoć u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **13,77%** i iznosi **59.542.465 KM ili 30.443.578,94 €**.

Vertikalna državna pomoć u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,001%** i iznosi **3.251 KM ili 1662,20 €**.

⁵ Federacija Bosne i Hercegovine.

⁶ Republika Srpska.

⁷ Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine.

⁸ Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

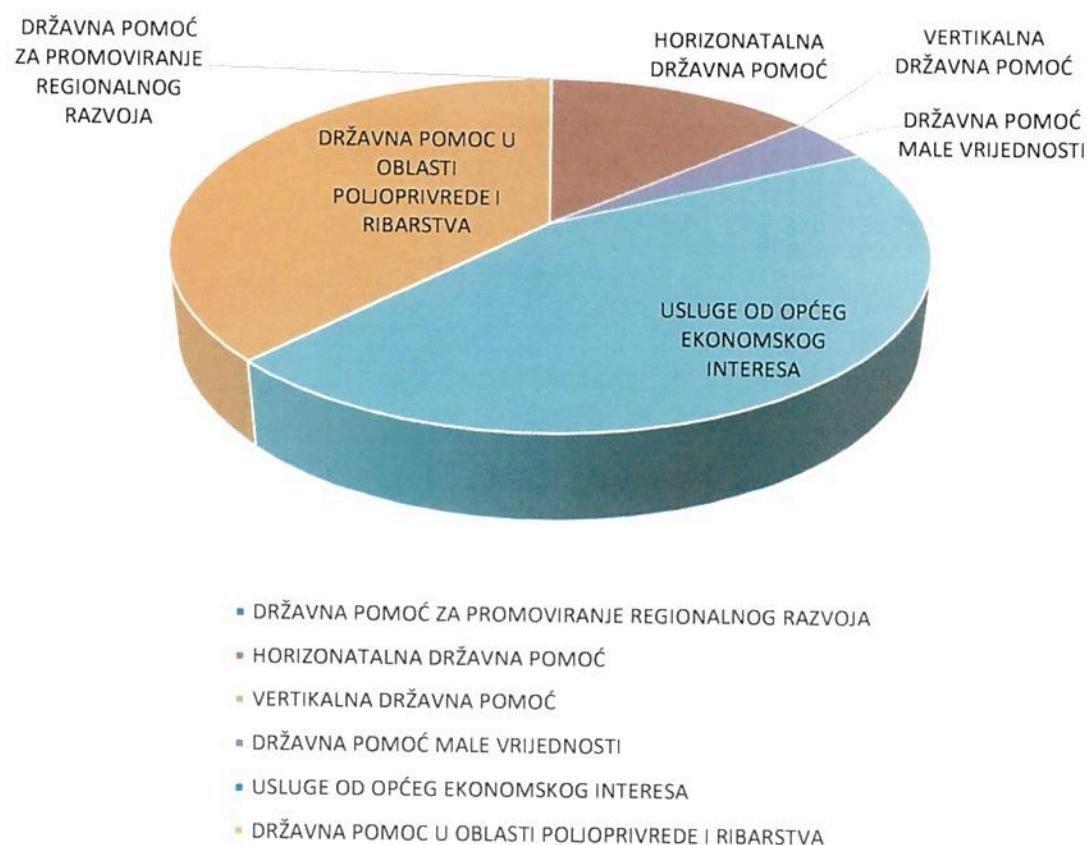
Državna pomoć **male vrijednosti** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **4,16%** i iznosi **17.988.283 KM ili 9.197.263 €.**

Državna pomoć za obavljanje **usluge od općeg ekonomskog interesa** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **45,72%** i iznosi **197.598.351 KM ili 101.030.432,60 €.**

Državna pomoć u **oblasti poljoprivrede i ribarstva** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **43%** i iznosi **167.195.933 KM ili 85.485.923,11 €.**

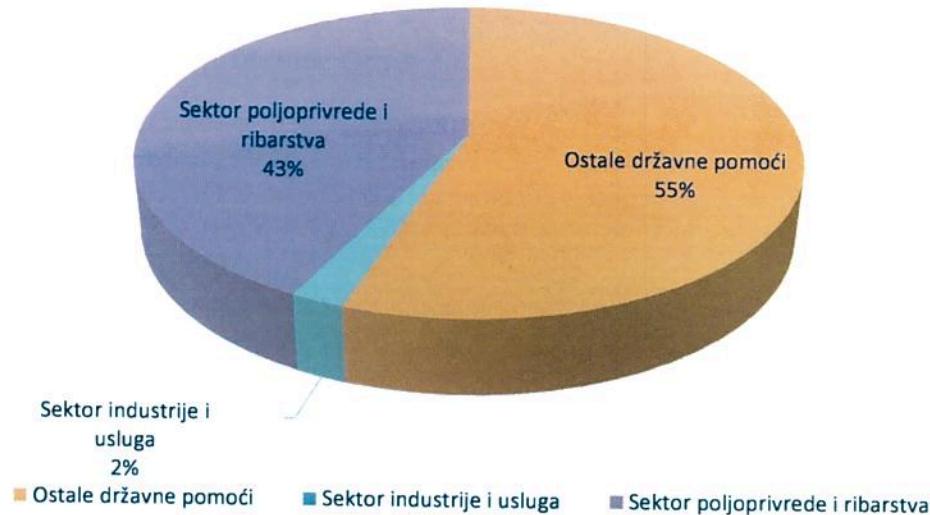
Navedene podatke ilustrovat ćemo u sljedećem grafikonu:

Grafikon 3.2. Pregled dodijeljene državne pomoći po obliku/kategorijama u BiH u 2019. godini

S obzirom da se, prema metodologiji EU za potrebe izvještavanja o dodijeljenoj državnoj pomoći, ista dijeli na dvije osnovne vrste pomoći: **državnu pomoć u sektoru industrije i usluga** (horizontalna, vertikalna i za promoviranje regionalnog razvoja) i **državnu pomoć u poljoprivredi i ribarstvu**, za koju vrijede posebna pravila i uslovi dodjele, u Grafikonu 3.3. prikazano je učešće dodijeljene državne pomoći za sektor industrije i usluga i za sektor poljoprivrede i ribarstva u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u BiH u 2019. godini.

Grafikon 3.3. Učešće dodijeljene državne pomoći za sektor industrije i usluga i sektor poljoprivrede i ribarstva u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u BiH u 2019. godini

Sektoru industrije i usluga dodijeljena je državna pomoć u iznosu od **8.680.280 KM** ili **4.438.156,69 €** čime ona učestvuje sa **2%** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini.

Dodijeljena državna pomoć u **sektoru poljoprivrede i ribarstva** iznosi **167.195.933 KM** ili **85.485.923,11 €** i čini **43%** ukupno dodijeljene državne pomoći u 2019. godini, dok ostale državne pomoći (*de minimis* i državna pomoć za obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa) iznose **215.586.634 KM** ili **110.227.695,66 €** i čine **55%** ukupno dodijeljene državne pomoći u 2019. godini.

3.3. Ukupno dodijeljena državna pomoć (bez poljoprivrede) u BiH po vrsti/instrumentima dodjele

Uredbama o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji BiH i Republici Srpskoj propisano je da su vrste, odnosno instrumenti putem kojih se pomoć dodjeljuje:

- a. subvencije/podsticaji, nepovratna pomoć, grantovi
- b. umanjenja ili izuzeća od primjene finansijskih obaveza;
- c. porezne olakšice;
- d. otpisivanje dugovanja ili preuzimanje dugovanja;
- e. dodjeljivanje zajmova (kredita) sa preferencijalnim kamatnim stopama;
- f. druge vrste/instrumenti dodjele državne pomoći

Tabela 3.4. Pregled dodijeljene državne pomoći (bez poljoprivrede) po vrsti/instrumentima dodjele u BiH u 2019. godini

Rbr.	VRSTA DRŽAVNE POMOĆI	2019. - KM				
		FBiH	RS	BD	VM BiH	Ukupno BiH
a	SUBVENCije / PODSTICAJI, NEPOVRATNA POMOĆ, GRANTOVi	205.423.306	94.058.605	7.252.576		306.734.487
b	UMANJENJA ILI IZUZEĆA OD PRIMJENE FINANSIJSKIH OBAVEZA	0	0	0		0
c	PORESKE OLAKŠICE	0	275.000	4.972.975		5.247.975
d	DODIJELJENI ZAJMOVi (KREDITi) SA PREFERENCIJALNIM KAMATNIM STOPAMA	6.772.327 KM	0	1.800.000		8.572.327
e	DRUGE VRSTE DODIJELJENE DRŽAVNE POMOĆI	0	0	0		0
U K U P N O		212.195.633	94.333.605	14.525.551		321.054.789

Iz analize naprijed navedenih vrsta dodijeljene državne pomoći u BiH u 2019. godini možemo vidjeti da su u navedenoj godini bile zastupljene slijedeće vrste državne pomoći:

Subvencije/podsticaji, nepovratna pomoć i grantovi u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći (bez poljoprivrede) u 2019. godini učestvuju sa **96%** i iznose **306.734.487 KM** ili **156.830.852,89 €**.

Umanjenja ili izuzeća od primjene finansijskih obaveza u 2019. godini nije bilo.

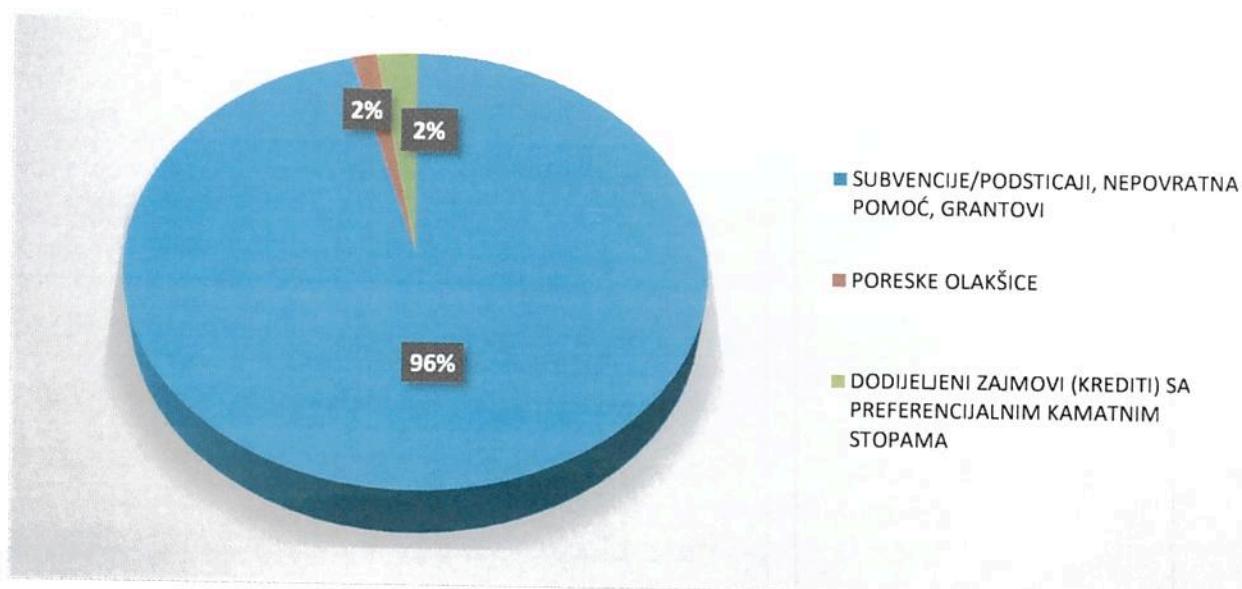
Poreske olakšice u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuju sa **2%** i iznose **5.247.975 KM** ili **2.683.247,01 €**.

Dodijeljeni zajmovi (krediti) sa preferenциjalnim kamatnim stopama u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuju sa **2%** i iznose **8.572.327 KM** ili **4.382.961,20 €**.

Druge vrste dodijeljene državne pomoći u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. nije bilo.

Navedene podatke ilustrovat ćemo u slijedećem grafikonu:

Grafikon 3.4. Pregled dodijeljene državne pomoći po vrsti/instrumentima dodjele u BiH u 2019.

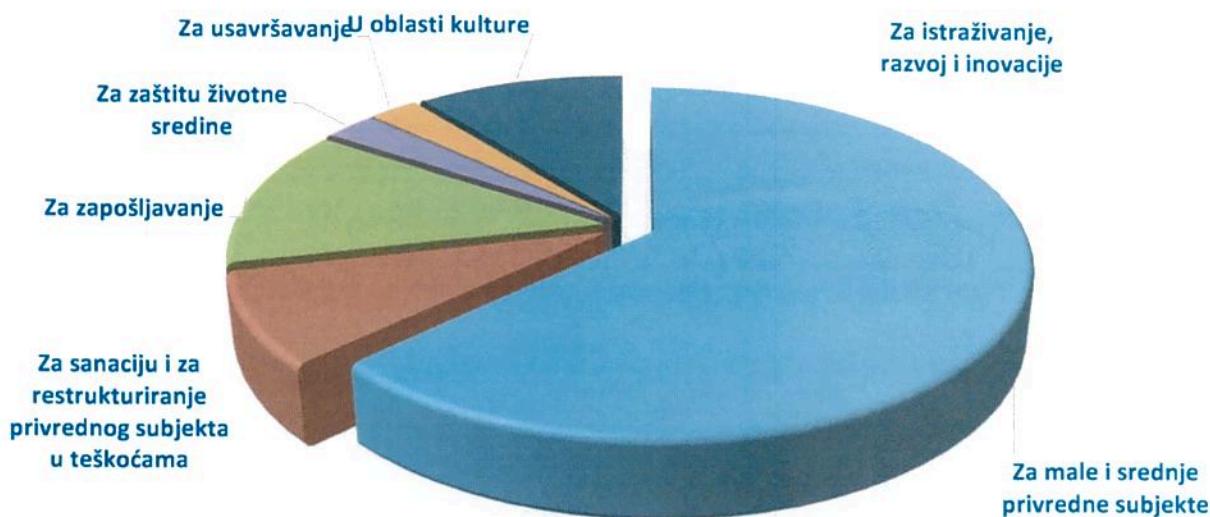
3.4. Struktura horizontalne državne pomoći u BiH u 2019. godini

Analizu dostavljenih podataka o strukturi horizontalne državne pomoći možemo prikazati u slijedećem pregledu.

Tabela 3.5. Struktura horizontalne državne pomoći u BiH u 2019. godini

Rbr.	STRUKTURA HORIZONTALNE DRŽAVNE POMOĆI	2019. - KM				
		FBiH	RS	BD	VM BiH	Ukupno BiH
1	Za male i srednje privredne subjekte	21.729.555	1.597.914	14.022.300		37.349.769
2	Za sanaciju i za restrukturiranje privrednog subjekta u teškočama	5.062.082	0	0		5.062.082
3	Za zapošljavanje	79.600	7.079.115	500.000		7.658.715
4	Za zaštitu životne sredine	1.600.324	0	0		1.600.324
5	Za istraživanje, razvoj i inovacije	0	0	0		0
6	Za usavršavanje	1.523.895	0	0		1.523.895
7	U oblasti kulture	6.347.680	0	0		6.347.680
U K U P N O		36.343.136	8.677.029	14.522.300		59.542.465

Grafikon 3.5. Struktura dodijeljene horizontalne državne pomoći u BiH u 2019. godini

Državna pomoć za male i srednje privredne subjekte u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **8,43%** i iznosi **37.349.769 KM ili 19.096.633,65 €**.

Državna pomoć za sanaciju i restrukturiranje privrednog subjekta u teškoćama u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **1,14%** i iznosi **5.062.082 KM ili 2.588.201,43 €**.

Državna pomoć za zapošljavanje u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **1,73%** i iznosi **7.658.715 KM ili 3.915.838,80 €**.

Državna pomoć za zaštitu životne sredine u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,36%** i iznosi **1.600.324 KM ili 818.232,67 €**.

Državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije nije dodjeljivana u 2019. godini.

Državna pomoć za usavršavanje u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,34%** i iznosi **1.523.895 KM ili 779.155,14 €**.

Državna pomoć u oblasti kulture u ukupno dodijeljenoj horizontalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **1,43%** i iznosi **6.347.680 KM ili 3.245.517,25 €**.

3.5. Struktura vertikalne državne pomoći u BiH u 2019. godini

Analizu dostavljenih podataka o strukturi vertikalne državne pomoći možemo prikazati u slijedećem pregledu:

Tabela 3.6. Struktura vertikalne državne pomoći u BiH u 2019. godini

Rbr.	STRUKTURA VERTIKALNE DRŽAVNE POMOĆI	FBIH	2019. - KM			
			RS	BD	VM BiH	Ukupno BiH
1	U sektoru proizvodnje čelika	0	0	0		
2	U sektoru vađenja uglja	0	0	0		
3	U sektoru saobraćaja	0	0	3.251		3.251
4	U oblasti medija	0	0	0		
U K U P N O		0	0	3.251		3.251

Državna pomoć u sektoru proizvodnje čelika nije dodijeljivana u 2019. godini.

Državna pomoć u sektoru vađenja uglja nije dodijeljivana u 2019. godini.

Državna pomoć u sektoru saobraćaja u ukupno dodijeljenoj vertikalnoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,001%** i iznosi **3.251 KM ili 1.662,21 €**.

Državna pomoć u oblasti medija nije dodijeljivana u 2019. godini.

4. ZAKLJUČAK

Godišnji izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini u 2019. godini je analitički pregled dodijeljene državne pomoći u 2019. godini i izrađen je na osnovu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2019. godini, Godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći u Brčko Distriktu BiH u 2019. godini, a koji su sačinjeni prema odgovarajućim uredbama o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Republici Srpskoj i Federaciji BiH i koje su razmatrale i usvojile vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH. Ovako dostavljeni pojedinačni izvještaji entiteta i Brčko Distrikta BiH konsolidovani su u ovaj jedinstveni izvještaj. Radi sveobuhvatnosti pregleda i praćenja kretanja dati su i uporedni podaci za odnos sa BDP-om i brojem stanovnika.

U 2019. godini u Bosni i Hercegovini dodijeljena je državna pomoć u ukupnom iznosu od **432.178.348 KM ili 220.969.280,56 €**, što je povećanje za **142.186.607 KM**, odnosno **32,9%** u odnosu na 2018. godinu, kada je dodijeljena državna pomoć iznosila **289.991.741 KM ili 148.270.422,78 €**, dok je u odnosu na 2017. godinu kada je dodijeljena državna pomoć iznosila **320.094.748 KM ili 163.661.845,86 €** povećana za **112.083.600 KM**, odnosno **25,9%**.

Ukupnu državnu pomoć čini državna pomoć u sektoru industrije i usluga (horizontalna, vertikalna i za promovisanje regionalnog razvoja), državna pomoć male vrijednosti (*de minimis* državna pomoć), državna pomoć za obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa i državna pomoć u poljoprivredi i ribarstvu. Učešće državne pomoći u BDP-u BiH u 2019. godini iznosi **1,31%**, u 2018. godini učešće državne pomoći u BDP-u iznosilo je **0,88%**, a u 2017. godini **0,99%**.

Istovremeno državna pomoć po stanovniku u 2019. godini iznosi **122,38 KM** što predstavlja povećanje za **49,02%**, odnosno **40,26 KM** u odnosu na 2018. godinu kada je državna pomoć po stanovniku iznosila **82,12 KM** što predstavlja povećanje za **35,00%**, odnosno za **31,73 KM** u odnosu na 2017. godinu, koja je iznosila **90,65 KM**, po glavi stanovnika.

U ovom Godišnjem izvještaju, data je analiza za period od tri posmatrane godine, 2017. do 2019. godina, iz koje zaključujemo da je došlo do povećanja državne pomoći u odnosu na prethodnu godinu i u odnosu na 2017. godinu, te da i dalje dominira horizontalna nad vertikalnom (sektorskom) državnom pomoći, što se smatra pozitivnim kretanjem. Analizu navedenih podataka detaljno smo dali u tački 3.1. ovog Godišnjeg izvještaja.

Državna pomoć u sektoru industrije i usluga (horizontalna + vertikalna + regionalna) u 2019. godini dodijeljena je u apsolutnom iznosu od **8.680.280 KM ili 4.438.156,69 €** čime ona učestvuje sa **2%** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini.

Sektoru poljoprivrede i ribarstva u 2019. godini dodijeljena je državna pomoć u absolutnom iznosu od **167.195.933 KM ili 85.485.923,11 €** i čini **43%** ukupno dodijeljene državne pomoći u 2019. godini.

Državna pomoć male vrijednosti u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **4,16%** i iznosi **17.988.283 KM ili 9.197.263 €**, dok državna pomoć za obavljanje usluge od općeg ekonomskog interesa u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **45,72%** i iznosi **197.598.351 KM ili 101.030.432,60 €**.

Horizontalna državna pomoć u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **13,77%** i iznosi **59.542.465 KM ili 30.443.578,94 €**, dok vertikalna državna pomoć u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,001%** i iznosi **3.251 KM ili 1662,20 €**. Državna pomoć za **promovisanje regionalnog razvoja** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuje sa **0,07%** i iznosi **330.000 KM ili 168.726.321 €**.

Među vrstama/instrumentima korištenim za dodjelu državne pomoći dominiraju subvencije/podsticaji, nepovratna pomoć i grantovi, koji u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2019. godini učestvuju sa **96%**.

Smatramo bitnim ukazati na činjenicu da je svijest o važnosti državne pomoći u Bosni i Hercegovini na veoma niskom nivou, te da postoje ozbiljne sumnje da značajan broj davalaca državne pomoći krši odredbe Zakona na način da dodjeljuje državnu pomoć bez prethodnog odobrenja Vijeća.

Kako je za uspostavljanje efikasnog sistema kontrole državne pomoći u BiH neophodna edukacija i podizanje svijesti o važnosti ove oblasti, kako davalaca državne pomoći, tako i korisnika, Vijeće je u svom Programu rada za 2020. godinu predvidilo sprovođenje aktivnosti u vidu održavanja okruglih stolova, radionica i obuka davalaca državne pomoći, a sve s ciljem podizanja nivoa znanja i svijesti o važnosti i ulozi pravila državne pomoći, te za dalji razvoj i jačanje konkurentnosti ekonomije Bosne i Hercegovine.

Na kraju ističemo da je u toku proces usklađivanja zakonodavstva iz oblasti državne pomoći u BiH sa pravnom stečevinom EU (*acquis-tem*), prije svega sa sekundarnim izvorima prava EU koji su izmijenjeni u periodu 2012.-2014., a sve u cilju uspješnog sprovođenja reforme sistema državne pomoći, što je istovremeno obaveza u procesu pripreme za prijem u EU, ali je i šansa da se ograničeni javni resursi usmjere u ekonomski samoodržive sektore koji mogu podstići razvoj i zapošljavanje i unaprijediti konkurentnost ekonomije BiH.

Izvještaj sačinio:
Sekretarijat Vijeća za državnu pomoć BiH